

Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 12 (1):1-8 (2011)
Artvin Çoruh University Faculty of Forestry Journal, 12 (1):1-8 (2011)

Araştırma makalesi
Research article

Antalya-Konyaaltı Parklarında Kullanılan Donatı Elemanları Tasarımlarının Kullanıcı Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi

Reyhan ERDOĞAN*, H. Ekin OKTAY, Ceren YILDIRIM

Akdeniz Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 07070, Antalya

ÖZET

Antalya kenti son on yılda turizm yatırımlarından kaynaklan nüfus artışı ile birlikte kentleşme konusunda yaşanan hızlı gelişimle bir dünya kenti olmuştur. Bu hızlı gelişim beraberinde yoğun bir kentleşme olgusunun yaşanmasına yol açmıştır. Batıya doğru kentleşmenin sonucunda ortaya çıkan yeni yerleşimlerden biri olan Konyaaltı ilçesi doğal güzellikleriyle olduğu kadar, yeni yapıları ve park alanları ile dikkat çekmektedir. Parkların vazgeçilmez öğelerinden olan donatı elemanları, faydaları ve estetik özellikleriyle bir parkın çehresini değiştirebilmektedir. Diğer taraftan donatı elemanlarının kullanıcılarla çeşitli yönlerden sürekli etkileşim halinde olduğu bir gerçektir. Bu çalışmada da Konyaaltı yerleşimi sınırları içerisinde bulunan parklarda kullanılan donatı elemanlarının, kullanıcı memnuniyeti, yapılan anketlerle saptanmaya çalışılmıştır. Anket sonuçları ışığında donatı elemanlarının parklara olan olumlu ve olumsuz katkıları belirlenmeye çalışılarak, mevcut durumun daha iyi olabilmesi konusunda öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Park Alanları, Donatı Elemanı, Kullanıcı Memnuniyeti, Antalya

Evaluation of Outdoor Furniture Designs in Antalya-Konyaaltı Parks with Regard to Users' Preferences

ABSTRACT

Antalya has become a world known city with the rapid development in the recent years. This rapid development brings a lot of problems like density of the population and building areas. Because of this rapid development, suburban areas become urban areas such as Konyaaltı which is most significant town with its new buildings and park areas. The park furniture can be change the view of the park with its function and esthetic properties. At the other hand, it is accepted that the park furniture always interaction with user many kinds of way. In this research it is determine that the satisfaction of user from the park furniture which are in the Konyaaltı's parks by the way of the public survey. It is tried to define their positive or negative aid to that parks. And the last it is tried to bring some offer for to remediation of the current situation.

Keywords: Park Areas, Outdoor Furniture, User Pleasure, Antalya

GİRİŞ

Gelişim ve değişim günümüz dünyasını tanımlamak için kullanılan iki temel kavramdır. İnsanlar, toplumlar ve kentler; teknoloji ve üretim olgularıyla hızla gelişmekte ve bu da değişimi zorunlu kılmaktadır. Konyaaltı kentsel alanı da, Antalya kentinin gelişim ve değişim sürecinin çarpıcı şekilde mekâna yansıdığı bir bölgedir. Son on yılda yoğun yerleşimin var olduğu ilçe, öncesinde yazlık ve/veya ikinci konutların konumlandığı, sonrasında ise yerel nüfusunda yerleştiği ve kentsel gelişimin görece planlı olarak devam ettiği bir özelliktedir. Bu planlı gelişimde parklar ve yeşil alanlar memnun edici niteliktedir. Mevcut durumda mülkiyet sorunları yaşanan açık ve yeşil alanlar bulunsa da, yerel yönetimin bu

alanlarda yeni parklar oluşturmaktaki duyarlı davranışları dikkat çekmektedir. Her gün bir yenisi eklenen parkların, her yaştan ve farklı kültürlerden binlerce kullanıcısı vardır. Bu parkların nitelik ve nicelik olarak kalitesi ise içinde bulundurduğu donatılar ve kullanıcılara sunduğu imkânlarla değişmektedir.

Herhangi bir peyzaj alanında ya da kent mekânında, kullanıcıların konfor, bilgi, dolaşım kontrolü, koruma, eğlenme gibi ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde yerleştirilmiş elemanlar "Donatı Elemanları" veya "Kent Mobilyası" olarak adlandırılmaktadır (Anonim, 1992). Donatı elemanları, kente ait tüm açık alanlarda, kullanıcısının belirsiz olduğu, çeşitli açık alan işlevlerine yönelik, çoğunlukla sabit

hizmet ekipmanları ve yapıları olarak tanımlanmaktadır. Donatılar, kent kavramı ile birlikte, belirli süreçler sonucu, kullanıcıların gelişen ve değişen ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik ürünlerden oluşan bir sistemdir (Hacıhasanoğlu, 1991).

Kent açık-yeşil alan sisteminde kent donatılarının yoğun olarak bulunduğu mekânlar park alanlarıdır. Dolayısıyla kentsel donatıların en çok rağbet gördüğü alanlar parklardan oluşmaktadır. Kente kimlik kazandıran donatı elemanları, parklara da kimlik kazandırmaktadır. Bu nedendir ki onun ayırıcı öğelerinden biri olan ve destekleyen bir sistemin parçası olarak bu elemanların hem teknik, hem de görsel açıdan park sistemi içerisinde süreklilik göstermesi zorunludur.

Kentlerdeki görsel karmaşa içerisinde çöp kutusundan, oturma gruplarına kadar her çeşit kent mobilyasında uyumsuzluk söz konusudur. Bilinçsizce seçilen renk, malzeme ve sistem kullanımı, tutarsız tasarımlar büyük vakit kaybına yol açmaktadır (Polatlı, 2008).

“Kentsel açık alanlar” geniş bir kullanıcı kitlesine hitap eden ve kullanıcıların kentle ve birbirleriyle bütünleştikleri alanlardır. Genellikle bu alanlarda kullanılan donatıların alan içinde uygunluğu ve kullanılabilirliğine dair kontrol ve denetlemeler yapılmamaktadır. Alan içinde memnuniyet uyandırmaya donatılar kullanıcıların mekânı verimli bir şekilde kullanamamasına, hatta bazı durumlarda mekânı kullanmaktan kaçınmasına neden olmaktadır. Durum tasarımcı açısından değerlendirildiğinde ise tasarımcının tasarımda başarı ve başarısızlık gösteren alanları ayırt edememesine, başarısızlıklarından ders alamamasına ve hataları tekrarlamasına yol açmaktadır. Kullanılmaya parklar ise yerel ve merkezi yönetimin maddi kaynaklarının boşa harcanması demektir. Oysa kentsel açık-yeşil alanlarda gerçekleştirilecek kullanım sonrası değerlendirme çalışmaları kullanıcılar ve tasarımcılar için birçok fayda sağlayabilir. Mekânda kullanıma ilişkin problemleri

belirlemek ve çözmek, mekân kullanımını maksimum düzeye çıkaracak unsurları belirleyerek mekânın kullanım verimliliğini arttırmak, değerlendirme sürecine aktif olarak katılan kullanıcıların düşüncelerini değerlendirerek, bilgiye dayalı karar vermeyi sağlamak ve bütçenin getirdiği sınırlamalar ile mekân performansı arasındaki ilişkiyi kurmak bu faydalar arasında sayılabilir. Özetle, ister açık alanda, ister kapalı alanda kullanıcı gözüyle yapılacak mekân değerlendirmeleri; mevcut mekânların şartların elverdiği oranda düzeltilmesini ve gelecekte yapılacak yeni alanların tasarım kriterlerinin kullanıcı odaklı belirlenmesini sağlayacaktır (Akad ve Çubukçu, 2006).

Parkı yaşanabilir ve algılanabilir kılan donatı elemanlarının her biri kullanıcılar ve park açısından farklı bir anlama ve öneme sahiptir. Kullanıcıların parkla kurdukları görsel ve fiziksel ilişki öncelikle donatı elemanları aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu elemanlar, buldukları çevreyi tanımlayan, belirleyen ve özelleştiren nitelikleri nedeniyle park için önemlidir. Donatı elemanları belirli bir düzen içinde ele alındığında, çevresi ile bütünleşerek parkın bir öğesi haline getirilebilir. Donatı elemanları birbirleriyle kurdukları dil birlikteliği aracılığı ile bir parkın kimliğinin oluşmasına katkı sağlayan en önemli araçlardır. Bu nedenle kentsel donatı elemanlarının birer tasarım ürünü olarak ele alınmalarını sağlayacak, birbirleri ve yer aldıkları parklar ile doğru ilişkiler kurmalarını olanaklı kılacak bazı yaklaşımlara gerek duyulmaktadır (Bayraktar ve Ark., 2008).

Kent insanının parklardaki donatılar hakkındaki görüşleri bu mekânların kullanım memnuniyeti bakımından önemlidir. Bu çalışmada park alanlarının en önemli donatı elemanları olan, aydınlatma elemanları, çöp kutuları, oturma elemanları, zemin döşeme elemanları, bilgilendirme-yönlendirme levhaları ve plastik elemanların mevcut tasarımlarının estetik ve fonksiyonel özellikleri değerlendirilmiş ve bu elemanlarla ilgili kullanıcı görüşleri alınarak incelenmiştir. Bu değerlendirmeler ışığında park alanlarındaki

donatı elemanlarının olumlu ve olumsuz yönleri ortaya konularak, yeni tasarımlar için öneriler sunulmuştur.

MATERYAL VE METOD

Konyaaltı Belediyesi, Antalya kent merkezinin batısında, dünyaca ünlü plajları ile tanınan bir beldedir. 02.09.1993 Tarih ve 504 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Büyükşehir Belediye sınırları içerisinde alt kademe belediyesi olarak kurulan Konyaaltı Belediyesi, çok hızlı bir gelişme göstererek özellikle konut alanları, turizm ve ticaret sektörlerinde hızlı adımlar atmıştır. Bugün ülkemizin en yoğun nüfus hareketliliğinin yaşandığı yer olan Konyaaltı bu hareketliliğe paralel olarak 5747 Sayılı kanun ile ilçe olmuş, Beldibi-Doyran beldelerinin birleşimiyle birinci sınıf ilçe statüsü kazanmıştır. Mevcut sahil uzunluğu 25 km ve genişliği ise 46717.85 hektardır. Boğaçay Deresi, Konyaaltı Plajı, Olimpos-Beydağları Sahil Milli Parkı, Antalya Limanı ve Antalya'daki tek yükseköğretim kurumu olan ve bölgenin kuzey doğusunda yer alan Akdeniz Üniversitesi Kampüsü bu kentsel alanın sınırları içinde yer almaktadır (Anonim, 2009; Manavoğlu ve Ortaçşeme, 2007).

Bu çalışmada ana materyal, Konyaaltı'nda yer alan park alanlarındaki donatı elemanlarıdır. Park donatıları içinde yer alan; aydınlatma elemanları, çöp kutuları, oturma elemanları, zemin döşeme elemanları, bilgilendirme-yönlendirme levhaları ve plastik elemanlar fonksiyonel ve estetik açıdan incelenmiştir (Şekil 1). Konu ile ilgili yayınlar taranmış ve farklı ülkelerin standartlarından yola çıkılarak bu elemanların kalitesini etkileyen kriterler oluşturulmuş ve kullanıcıların memnuniyetini belirleyici bir anket çalışması hazırlanmıştır.

Çalışmada Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2007)'nin bildirdiği, evren büyüklüğü ölçüsünde örneklem belirleme hesabından faydalanılarak, Konyaaltı'nda adrese dayalı nüfus sayımı sonucuna göre 112.647 olan nüfus evren olarak değerlendirilmiş ve $\pm 0,10$ örnekleme hatası ile p ve q değişkenleri 0,5

kabul edilerek 100 adet anket uygulaması yapılmıştır.

Anket uygulaması parkların yoğun kullanıldığı hafta sonu ve tatillerde anket sorularını cevaplamayı kabul eden tesadüfi kullanıcılarla yüz yüze görüşme yöntemiyle yürütülmüştür. Anketlerde kullanıcıların parklarda bulunan aydınlatma elemanları, çöp kutuları, oturma elemanları, zemin döşeme elemanları, bilgilendirme-yönlendirme levhaları ve plastik elemanlarının beğeni düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Hepcan ve Ark. (2001)'de belirtilen mekânsal yeterlilik kriterlerinden yola çıkılarak, ankete katılanlardan, her bir donatı elemanı için ergonomi, güvenlik, bakımlılık, estetik, özgünlük çevreyle uyum ve dayanıklılık kriterlerinden her birine 1'den 10'a kadar değişen bir ölçekte puan vermesi istenmiştir. Değerlendirme puanlarından 1-2 "Çok kötü", 3-4 "Kötü", 5-6 "Orta", 7-8 "İyi" ve 9-10 "Çok iyi" seviyesini temsil etmiştir. Anketler SPSS 15 istatistik programı kullanılarak bilgisayar ortamında değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sırasında donatı elemanlarının genel beğeni düzeyini ortaya koyabilmek amacı ile kullanıcının donatı elemanını değerlendirmek için yedi ayrı kriterde verdiği puanların ortancası (medyan noktası) bulunarak donatıların genel beğeni puanı elde edilmiştir. Donatılarda ortaya çıkan beğeni farklılaşmasının yaş, eğitim, meslek ve gelir düzeyleri değişkenlerine göre istatistiksel olarak önemli olup olmadığı One-Way Anova yöntemi ile tespit edilerek, kullanıcı faktörü ile donatılar üzerindeki beğeni farklılıklarının belirlenmesi için Duncan Çoklu Karşılaştırma Testi, iki değişkenli olan cinsiyet faktörü için ise T-Testi uygulanmıştır.

Donatı elemanlarının fonksiyon açısından beğenilerini değerlendirebilmek için ergonomi, güvenlik, bakımlılık ve dayanıklılık; estetik açıdan değerlendirmek için ise estetik, özgünlük ve çevreyle uyum kriterlerinin aritmetik ortalaması alınmıştır.

Şekil 1. Konyaaltı'nda yer alan park alanlarındaki donatı elemanları (Özgün)

BULGULAR

Araştırma alanlarındaki kullanıcıların sosyo-demografik özellikleri belirlenerek, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Ankete katılanların %67'si kadın, %33'ü erkek; %25'i 15-21 yaş grubunda, %42'si 22-35, %24'ü 36-50 yaş grubunda ve %9'u da 50 yaş ve üstündedir. Mesleklere göre dağılım

incelendiğinde, kullanıcıların %26'sının planlama ve tasarım disiplinleri (Peyzaj Mimarı, Mimar, Şehir Bölge Plancısı, Endüstriyel Tasarımcı vb.) alanında, %15'inin kamu sektöründe, %7'sinin özel sektörde çalıştığı ve yine %7'lik kısmın emekli, %28'inin öğrenci ve %16'sının ise işsiz olduğu saptanmıştır. Katılımcıların eğitim seviyesi incelendiğinde, %17'sinin ilköğretim,

%26'sının lise veya dengi okul, % 38'in ön lisans ve lisans, %19'unun ise yüksek lisanstan mezun olduğu ortaya çıkmıştır.

Ankete katılan kullanıcıların belirlenen park donatı elemanlarını beğeni düzeyleri yaş, eğitim, meslek ve gelir durumlarına göre ($p < 0.01$) istatistiksel olarak farklılık göstermekle birlikte, cinsiyet faktörü donatıların beğeni düzeyini etkilememektedir. Tüm donatılar içinde beğeni puanları en düşük donatı plastik elemanlardır. Plastik elemanlar 500 TL'nin altında gelir seviyesine sahip olan gruptan ortalama 4.37 puan olarak "kötü" kategorisinde değerlendirilmiştir. Buna

rağmen plastik elemanların tüm anketlerin ortancası (medyan) dikkate alındığında "orta" seviyede beğenildiği sonucuna ulaşılmaktadır. Tüm donatılar içinde beğeni puanları en yüksek donatı zemin döşeme elemanlarıdır. Zemin döşeme elemanları meslek grupları içinde emeklilerden 8.13 puan olarak "iyi" kategorisinde değerlendirilmiştir. Zemin döşeme elemanlarının tüm anketlerin ortancası (medyan) dikkate alındığında yine "iyi" seviyede beğenildiği sonucuna ulaşılmaktadır. Diğer donatı elemanlarının sorgulama sonuçları ve çoklu karşılaştırma testlerine göre oluşan farklı gruplar Çizelge 1'de sunulmuştur.

Çizelge 1 Donatı elemanları beğeni puanlarının cinsiyet, yaş, eğitim, meslek ve gelir düzeyi gruplarına göre farklılaşmasının T testi ve Duncan çoklu karşılaştırma testleriyle test edilmesi sonucu göre oluşan gruplar ("a" en düşük farklılaşmayı temsil etmektedir)

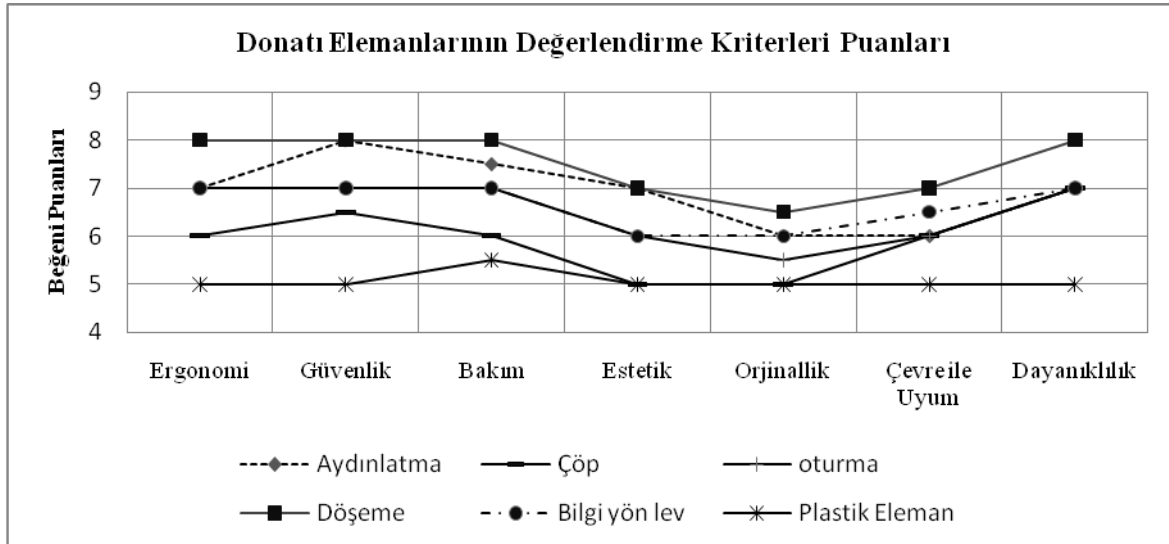
		Donatı Elemanları						
		Aydınlatma Elemanları	Çöp Kutuları	Oturma Elemanları	Zemin Döşeme Elemanları	Bilgilendirme Yönlendirme Elemanları	Plastik Elemanlar	
Demografik Göstergeler	Cinsiyet	Erkek	6.75	5.00	6.27	7.15	6.27	5.42
		Kadın	6.79	6.49	6.94	7.47	6.59	5.44
	Yaş	15-21	8.06 c	7.23 a	7.17 a	7.98 b	7.06 c	5.07 a
		22-35	5.76 a	5.25 b	6.23 bc	6.79 a	5.92 a	5.72 ab
		36-50	6.24 ab	5.19 b	6.10 c	6.86 a	6.32 ab	5.82 ab
		50 +	6.76 b	5.46 b	6.84 ab	7.15 a	6.80 cb	6.23 b
	Eğitim	Lisansüstü	4.52 a	4.47 a	5.63 a	5.73 a	5.10 a	5.78 cb
		Üniversite	6.84 b	5.68 b	6.39 b	7.29 b	6.76 c	5.95 c
		Lise	6.96 b	7.26 c	7.42 c	8.69 d	7.03 c	5.15 ab
		İlköğretim	7.88 c	5.68 b	7.06 c	6.58 b	6.06 b	4.51 a
	Meslek	Tasarımcı	5.03 a	4.58 a	5.65 a	5.69 a	5.68 a	5.61 ab
		Kamu	6.23 b	4.61 a	5.98 a	7.76 b	5.97 a	6.85 c
		Emekli	6.63 bc	6.95 c	7.54 b	8.13 b	7.36 c	5.90 b
		Özel S.	7.26 cd	6.50 bc	7.13 b	7.33 b	7.43 c	5.53 ab
		İşsiz	7.40 cd	6.05 b	6.97 b	7.80 b	6.11 ab	4.82 a
		Öğrenci	7.77 d	7.19 c	7.13 b	7.90 b	6.83 bc	5.15 ab
	Gelir	500>	7.06 ab	5.93 a	5.93 a	5.87 a	5.00 a	4.37 a
		501-1000	7.86 b	7.08 b	7.31 b	7.38 bc	6.77 b	6.03 b
		1001-2000	6.13 a	5.68 a	6.30 a	7.88 c	6.37 b	5.47 b
		2000<	6.07 a	5.11 a	6.27 a	6.64 ab	6.19 b	5.78 b

Donatı elemanlarının değerlendirme kriterlerine göre aldığı puanlar Şekil 2'de sunulan grafikte de görüldüğü gibi 5 ile 8 puan arasında değişmektedir. Bu puanlar aynı zamanda "orta" ve "iyi" seviyeyi ifade etmektedir.

Donatı elemanları puanlarının fonksiyon ve estetik açıdan değerlendirilmesi söz konusu olduğunda, aydınlatma elemanları için fonksiyon beğeni puanı 7.4, estetik beğeni puanı 6.3'tür. Aydınlatma elemanları insan ölçeğinden uzak olup yol aydınlatması

niteliğindedir. Çöp kutuları için fonksiyon beğeni puanı 6.5; estetik beğeni puanı ise 5.3'dür. Parklarda genellikle yere sabitlenmiş, kapaksız farklı renklerdeki metal çöp kutularının kullanıldığı görülmektedir. Oturma elemanları fonksiyon beğeni puanı 7, estetik beğeni puanı ise 5.8'dir. Parklarda genel olarak metal konstrüksiyonla yere sabitlenmiş, oturma ve yaslanma yerleri ahşaptan oturma birimleri bulunmaktadır. Zemin döşeme elemanlarının fonksiyon beğeni puanı 8; estetik beğeni puanı ise 6.8'dir. Parka göre değişen kilit parke, doğal taş, beton plak taş ve granit gibi malzemelerden yapılmış döşemeler mevcuttur. Bilgilendirme-yönlendirme levhalarının fonksiyon beğeni puanı 7, estetik

beğeni puanı ise 6.3'dür. Bilgilendirme-yönlendirme levhaları için bazı parklarda empenyeli ahşap kullanımı söz konusu iken, bazılarında çok büyük boyutlarda üretilmiş metal levhalar da kullanılmıştır. Son olarak plastik elemanların fonksiyon beğeni puanı 5.2, estetik beğeni puanı ise 5'dir. Parklarda parkın adını aldığı kişilerin heykellerinin ya da çocuk ve hayvan figürlerinin kullanıldığı gözlenmektedir. Plastik elemanlarda daha fazla sanatsal kaygı ihtiyacı göze çarpmaktadır. Plastik elemanlar konumlandırıldıkları mekan ve çevrelerindeki kullanımlar ile ilişkilendirilmedikleri için çevreye estetik katkı sağlamaktan uzak durumdadırlar.

Şekil 2 Donatı elemanları beğeni puanlarının değerlendirme kriterlerine göre dağılımı

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yaşadığımız dünya hızlı bir gelişim ve değişim içerisindedir. Bu süreçlerin mekânlardaki yansımaları da tasarım aracıyla olmaktadır. Hızla değişen yeni kentsel ihtiyaçlar kamusal tasarıma olan gereksinimi arttırmaktadır. Bunun yanında yaşam, mekânsal ve maddi bir sıkışmanın içinde devam etmekte ve her şey günden güne değişmektedir (Harvey, 2006). Bu maddi dünyada uzun soluklu ve kullanışlı kentler oluşturmanın dolayısıyla kentlerde park alanlarında donatıları üretmenin koşulu ise karar vericilerin ve tasarım uzmanlarının sıklıkla farklı kullanıcı gruplarıyla beraber çalışmaları ve kullanıcı için uygun tasarımları

parklarda sergilemelerinden geçmektedir (Sui, 2005; Sui, 2009). Donatı elemanlarının tasarımında, kullanıcıların ergonomik özelliklerinin göz önünde bulundurulması çok önemlidir. Donatı elemanları uluslararası platformda belirlenmiş standartlara göre tasarlanmalıdır (Firdevs Yücel ve Yıldızcı, 2006). Park donatılarında en önemli problem, ürün kimliğinin çevre kimliği ile uyumdur. Bayazit (2001)'in İstanbul kent mobilyaları ile ilgili çalışmasında İstanbul için farklı karakterde kent mobilyalarına ihtiyaç duyulduğunu ve yalnız İstanbul'un kimliğine uygun donatıların geliştirilmesi gerekliliğini vurgulamıştır. Aynı şekilde Konyaaltı, yoğun

dokuda yerleşim alanları, kıyı boyu yürüyüş bantları, Boğaçay deresi kırsalı, portakal ve limon bahçeleri, dağ etekleri ve Konyaaltı kent meydanı gibi farklı niteliklere sahip mekânlar içermektedir. Böyle bir semtte park donatılarının her park için aynı kimliğe ve karaktere sahip olması beklenemez. Parkın içinde bulunduğu çevrenin kimliği ile bağdaşan donatılara ihtiyaç duyulmaktadır. Konyaaltı parklarında kullanılan donatı elemanları çevresiyle orta derecede (5-6) uyumlu bulunmuştur. Bazı parklarda yakın çevreden sağlanan doğal taş kullanımının abartılması kentsel mekanda kır etkisi yaratarak kent kimliği ile aykırılık oluştururken, küçük bir semt parkında kullanılan çok yüksek aydınlatmalar insan ölçeğinden uzak zoraki bir uygulama hissi uyandırabilmektedir.

Yıldızcı (2001) bir çalışmasında W. Churchill'in "önce insan çevreyi, sonra çevre insanı oluşturmaktadır" sözüne dikkat çekerek insan ve çevre faktörlerinin çift taraflı olduğunu belirtmiştir. İnsan-çevre ilişkisi içinde insanın bulunduğu çevresel mekânı algılaması ve bu algısal ilişkiler içindeki gereksinimlerinin karşılanması için uygun mekânların yaratılması şarttır. Bu nedenle insanın algısal özelliklerinin bilinmesi ve tasarımlarının bu yönde yapılması gerekmektedir. Bu anlamda Konyaaltı'nda yer alan park alanlarındaki özellikle plastik elemanlar, bilgilendirme-yönlendirme levhaları ve aydınlatma elemanları gibi donatıların yer seçimlerinde ve endüstriyel tasarımlarında insan algısının ön planda tutulması gerekliliği bu çalışmada elde edilen verilerle açık olarak ortaya çıkmıştır.

Bu çerçevede yerel yönetimler park alanlarında, bağlı bulunduğu mekânsal kurguyla ilişkili olarak; kıstas, imaj ve hedef belirleme, park tasarımı için örgütlenme ve tasarımın uygulanabilmesi için gerekli koordinasyonu sağlama döngüsü içinde bir peyzaj yönetimi anlayışı benimsemelidir. Yerel yönetimler parklarda kullanılacak donatılar için sağlık koşullarına uyum, kasıtlı kötü kullanım ve ürün güvenliği, halkın güvenliği ve çevre ile uyum gibi konularda temel standartlar belirlemelidir. Donatı

elemanlarının seçimi sırasında bu standartlar da göz önüne alınarak, belediyelerde üniversite, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarından bu konuda uzman temsilcilerin oluşturduğu bir komisyon kurularak, donatı elemanlarının seçiminde ve tasarımında bu komisyonun görüş ve önerileri doğrultusunda bir yönetim anlayışı benimsenmelidir.

Park alanları ve donatı elemanları için tek tip standart elemanlar kullanılması yerine; parkın dokusu, parkın ortaya koyduğu peyzaj ve üstlendiği işleve bağlı donatı tasarımının yapılması ve mekan kurgusunun bilimsel ve teknik yöntemlerle ele alınması yerel yönetimlerin başlıca görevidir (Atabay ve Pilehvarian, 2001) .

Son zamanlarda kentlerde insanların boş vakitlerini büyük alışveriş merkezlerinde geçirdikleri gözlenmektedir. Bunun en önemli nedenlerinden biri bu kapalı mekânların sunduğu konfordur. Bunun yanında kent parklarının tenhalastığı sportif aktiviteler dışında kullanılmadığı görülmektedir. Kentlerdeki park alanlarındaki donatıların niteliğinin artırılması kent halkına daha doğal bir ortamda tüketimden uzak, boş zamanlarında yeniden yenilenme olanakları sunacaktır.

Yapılan bu çalışmayla, parklarda kullanıcıların hizmetine sunulan donatı elemanlarının fonksiyonel açıdan dünya standartlarına uygun, çevreyle uyumlu malzemelerden üretilmiş, kentin ve yörenin kültürel izlerini taşıyan, gerektiğinde modern, gerektiğinde klasik, gerektiğinde de bir sanat eseri kimliği sergileyen yerel yönetimlerce tasarımı, ekonomik kaygıların ötesinde, 'kente kimlik kazandırma' felsefesi ile yönlendirilen kent mobilyaları olduğunu yeniden ortaya koymak amacıyla yürütülmüştür. 'Orta' ya da 'iyi' olarak nitelendirilen donatılar için emeği geçenleri saygı ile karşılarken, bunların ötesinde kent halkının 'çok iyileri' hak ettiği kanaatini taşımaktayız.

KAYNAKLAR

- Akad, S. ve Çubukçu, E., 2006. Kentsel Açık Alanlarda Kullanım Sonrası Değerlendirme: İzmir Sahil Bantları Örneği Üzerine Ampirik Bir Araştırma, Planlama Dergisi, sayı: 3, sayfa:105-115.
- Anonim, 1992. Kentsel Tasarım Kılavuzu 2, Y.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım Çalışma Grubu, İstanbul.
- Anonim, 2009. Konyaaltı Belediyesi 2009 Yılı Performans Raporu, Antalya.
- Atabay, S., Pilehvarian Kara, N., 2001. Şehirsiz Tasarım ve Şehir Mobilyaları İlişkileri, I.Uluslararası Kent Mobilyaları Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, s.41-48, İstanbul.
- Bayazıt, N., 2001. Çağdaş Bir Yaşam İçin Kent Mobilyaları, I.Uluslararası Kent Mobilyaları Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, s.17-22, İstanbul.
- Bayraktar, N., Tekel, A., Erçoşkun Yalçınar, Ö., 2008. Ankara Atatürk Bulvarı Üzerinde Yer Alan Kentsel Donatı Elemanlarının Sınıflandırılması, Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Der. Cilt 23, No 1, s.105-118, Ankara.
- Polatlı, A., 2008. Kent Mobilyaları, <http://www.makaleler.com/web-tasarimi-makaleleri/pdf/kent-mobilyalari.pdf>, Makale yayım tarihi: 01 Eylül 2008 Erişim Tarihi: 04.01.2011
- Firdevs Yücel, G., Yıldızcı, A. C., 2006. Kent Parkları İle İlgili Kalite Kriterlerinin Oluşturulması, İTÜ dergisi/a Mimarlık, Planlama, Tasarım, Cilt:5, Sayı:2, Kısım:2, s. 220-230, İstanbul .
- Hacıhasanoğlu, I. 1991. Kent Mobilyaları, Teknografik Matbaacılık, İstanbul.
- Harvey, D., 2006. Postmodernliğin Durumu, Çev: Sungur Savran, Metis Yayınevi, s.407, İstanbul. ISBN: 975-342-162-.
- Hepcan, S., Kaplan, A., Küçükerbaş, E.V., Özkan, B., 2001, Kemalpaşa (İzmir) Kentsel Dış Mekanlarının Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma, E.Ü Ziraat Fakültesi Dergisi, 38(2-3):143-150.
- Manavoğlu, E., Ortaçesme, V., 2007. Konyaaltı Kentsel Alanında Bir Yeşil Alan Sistem Önerisi Geliştirilmesi, Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 2007,20(2):261-271, Antalya.
- Siu, K. W. M., 2005. Pleasurable Products: Public Space Furniture With Userfitness, Journal of Engineering Design, 16(6): 545-555, Londra. DOI: 10.1080/09544820500273383
- Siu, K. W. M., 2009. Public Design for Changing Urban Needs, Korean Society of Design Science: 3085-3093, Seul. ISBN 978-89-963194-0-5.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S., 2007. Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Yıldızcı, A. C., 2001. Kent Mobilyaları Kavramı ve İstanbul'daki Kent Mobilyalarının İrdelenmesi, I.Uluslararası Kent Mobilyaları Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, s.29-34, İstanbul.